

**НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

рішенням вченої ради

Науково-дослідного інституту

інтелектуальної власності НАПрН України

від 26 травня 2026 року, протокол № 5

Голова вченої ради, д.ю.н., проф.

Анатолій КОДИНЕЦЬ

**ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ІСПИТУ ДО АСПРАНТУРИ
ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ D8 ПРАВО**

Київ – 2026

Вступний іспит до аспірантури Науково-дослідного інституту інтелектуальної власності Національної академії правових наук України зі спеціальності D8 Право передбачає виявлення відповідності знань, умінь і навичок вступників до аспірантури освітньо-кваліфікаційному рівню магістра, спеціаліста.

Метою вступного іспиту є виявлення готовності вступників до аспірантури до самостійної наукової діяльності та засвоєння освітньої частини освітньо-наукової програми.

Програма вступного іспиту охоплює коло питань, які в сукупності характеризують вимоги до знань і вмінь особи, що бажає навчатися в аспірантурі НДІ інтелектуальної власності з метою здобуття освітньо-наукового рівня «доктор філософії» зі спеціальності D8 Право.

Іспит проводиться в усній формі. Під час іспиту кожен абітурієнт надає відповіді на три питання, вміщені в обраному ним білеті. Кількість білетів – 30. Час на підготовку до відповіді – 30 хв. Тривалість опитування одного абітурієнта до 30 хв.

Критерії оцінки:

– «**відмінно**» (90-100 балів) – досконале знання теоретичних і практичних аспектів курсу з обраної спеціальності, всебічно обґрунтована дослідницька пропозиція;

– «**добре**» (75-89 балів) – ґрунтовне знання основних питань курсу з обраної спеціальності, достатньо обґрунтована дослідницька пропозиція;

– «**задовільно**» (60-74 бали) – знання ключових питань з обраної спеціальності, частково обґрунтована дослідницька пропозиція;

– «**незадовільно**» (1-59 балів) – незнання ключових питань з обраної спеціальності, невміння підкріплювати теоретичні викладки прикладами з практики, необґрунтована дослідницька пропозиція.

ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА

1. Поняття права, його сутнісні характеристики та функції.
2. Джерела права в Україні та інших державах.
3. Співвідношення міжнародного і національного права, публічного і приватного права, матеріального і процесуального права.
4. Поняття правового регулювання. Співвідношення правового регулювання та правового впливу.
5. Предмет, методи і способи правового регулювання суспільних відносин.
6. Норма права: поняття, ознаки, структура, основні види.
7. Поняття та сутність принципів права. Форми існування принципів права.
8. Характеристика принципу верховенства права.

9. Система законодавства, її ознаки.
10. Поняття та ознаки правової системи. Основні типи (сім'ї) правових систем світу.
11. Нормативно-правовий акт: поняття, ознаки, види.
12. Правовідносини, їх структура та підстави виникнення.
13. Поняття, форми та способи реалізації норм права.
- Правозастосування як спосіб реалізації норм права.
14. Тлумачення норм права, його способи і види.
15. Юридично значуща поведінка, її ознаки і види.
16. Поняття, мета, функції та основні види юридичної відповідальності.
17. Поняття та ознаки держави.
18. Функції держави. Форми здійснення державними органами функцій держави.
19. Основні форми державного управління.
20. Характеристика та функції органів законодавчої, виконавчої і судової влади.

КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО

1. Конституціоналізм, його витоки та основні типи (моделі).
2. Загальна характеристика Конституції. Особливості норм Конституції України.
3. Принципи конституційного права.
4. Конституційно-правовий статус людини і громадянина в Україні.
5. Засади конституційного статусу іноземців, осіб без громадянства, біженців та внутрішньо переміщених осіб.
6. Гарантії конституційних прав і свобод людини.
7. Конституційні засади обмежень прав людини.
8. Економічні права згідно з Конституцією України.
9. Соціальні права відповідно до Конституції України.
10. Право інтелектуальної власності у нормах Конституції України.
11. Конституційні засади демократії та демократичних інститутів.
12. Політичні партії, їх функції і завдання.
13. Поняття та характеристика референдуму.
14. Верховна Рада України та її повноваження.
15. Характеристика інституту президентства.
16. Органи виконавчої влади, їх функції та повноваження за Конституцією України.
17. Основні засади правосуддя у Конституції України.
18. Способи територіальної організації держави (форми державного устрою).
19. Сутність місцевого самоврядування в Україні.
20. Конституційний Суд України, його функції та повноваження.

ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО. ПРАВО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ. ЦИВІЛЬНИЙ ПРОЦЕС

1. Цивільне право, його предмет, метод та джерела.
2. Основні принципи цивільного права.
3. Поняття, елементи і види цивільних правовідносин.
4. Фізичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин. Цивільна правоздатність та дієздатність фізичних осіб.
5. Юридичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин: поняття, види, організаційно-правові форми.
6. Об'єкти цивільних прав: поняття і види.
7. Поняття та види правочинів. Форма правочину.
8. Правові наслідки недодержання вимог закону сторонами при вчиненні правочину.
9. Строки в цивільному праві. Позовна давність.
10. Загальна характеристика особистих немайнових прав фізичної особи.
11. Право власності: зміст, підстави набуття та припинення.
12. Поняття, об'єкти та суб'єкти права інтелектуальної власності.
13. Об'єкти авторського права. Об'єкти, що не охороняються авторським правом.
14. Особисті немайнові і майнові авторські права. Строки чинності майнових авторських прав.
15. Винятки і обмеження майнових авторських прав (вільне використання творів).
16. Об'єкти і суб'єкти суміжних прав.
17. Немайнові і майнові суміжні права. Строки чинності майнових суміжних прав.
18. Співвідношення винаходу, корисної моделі і промислового зразка.
19. Майнові права інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок і строки їх чинності.
20. Торговельна марка: поняття, види, об'єкти, що не підлягають реєстрації як торговельні марки.
21. Майнові права інтелектуальної власності на торговельну марку, строки їх чинності.
22. Право інтелектуальної власності на географічне зазначення.
23. Право інтелектуальної власності на сорт рослин, породу тварин.
24. Поняття зобов'язання, його сторони, підстави виникнення та припинення за цивільним законодавством.
25. Загальна характеристика видів забезпечення виконання зобов'язання за цивільним законодавством.
26. Поняття цивільно-правового договору. Свобода договору.
27. Основні види цивільно-правових договорів.
28. Загальна характеристика і види цивільно-правових договорів щодо розпоряджання майновими правами інтелектуальної власності.

29. Ліцензійний договір: поняття, істотні умови.
30. Договір комерційної концесії.
31. Загальна характеристика недоговірних зобов'язань у цивільному праві.
32. Поняття і види спадкування. Особливості спадкування майнових прав інтелектуальної власності.
33. Форми і способи захисту цивільних прав.
34. Завдання та основні засади цивільного судочинства.
35. Види проваджень у цивільному судочинстві.
36. Цивільні процесуальні правовідносини: поняття, суб'єкти, підстави виникнення і припинення.
37. Поняття та види доказів у цивільному судочинстві. Належність, допустимість, достовірність і достатність доказів.
38. Витребування і забезпечення доказів у цивільному судочинстві.
39. Висновок експерта у цивільному судочинстві. Значення висновку експерта як доказу у справах про захист прав інтелектуальної власності.
40. Позов у цивільному судочинстві: поняття, основні елементи. Забезпечення позову.
41. Загальна характеристика наказного провадження у цивільному судочинстві.
42. Позовне провадження у цивільному судочинстві: призначення та основний зміст.
43. Особливості окремого провадження.
44. Види судових рішень у цивільному судочинстві. Основні вимоги, яким повинно задовольняти судові рішення.
45. Перегляд судових рішень у цивільних справах в порядку апеляційного і касаційного провадження.
46. Перегляд судових рішень у цивільних справах за нововиявленими або виключними обставинами.
47. Процесуальні питання, пов'язані з виконанням судових рішень у цивільних справах та рішень інших органів (посадових осіб).
48. Провадження у справах про оскарження рішень третейських судів, оспорювання рішень міжнародних комерційних судів у порядку цивільного судочинства.
49. Визнання та виконання рішень іноземних судів, міжнародних комерційних арбітражів.
50. Провадження у справах про надання дозволу на примусове виконання рішень третейських судів.

ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО. ГОСПОДАРСЬКИЙ ПРОЦЕС

1. Основні засади регулювання відносин у сфері господарювання.
2. Поняття, ознаки і види господарських правовідносин.
3. Господарська комерційна діяльність (підприємництво), її принципи.
4. Некомерційна господарська діяльність, організаційні форми її

здійснення.

5. Суб'єкти господарювання, їх види.
6. Громадянин як суб'єкт господарювання.
7. Особливості участі держави та органів місцевого самоврядування у господарській діяльності.
8. Правовий режим майна та речові права суб'єктів господарювання.
9. Використання у господарській діяльності прав інтелектуальної власності.
10. Поняття, види, підстави виникнення та припинення господарських зобов'язань.
11. Господарський договір: поняття, ознаки, види.
12. Особливості господарсько-правової відповідальності.
13. Загальна характеристика штрафних, господарсько-оперативних та адміністративно-господарських санкцій.
14. Відповідальність суб'єктів господарювання за порушення антимонопольно-конкурентного законодавства.
15. Правове регулювання інноваційної діяльності.
16. Поняття, ознаки та види зовнішньоекономічної діяльності.
17. Правовий режим спеціальних економічних зон.
18. Завдання та основні засади господарського судочинства.
19. Види проваджень у господарському судочинстві.
20. Господарські процесуальні правовідносини: поняття, суб'єкти, підстави виникнення і припинення.
21. Поняття та види доказів у господарському судочинстві. Належність, допустимість, достовірність і вірогідність доказів.
22. Витребування і забезпечення доказів у господарському судочинстві.
23. Використання висновку експерта у господарських справах щодо захисту прав інтелектуальної власності.
24. Позов у господарському судочинстві: поняття, основні елементи. Забезпечення позову.
25. Загальна характеристика наказного провадження у господарському судочинстві.
26. Позовне провадження у господарському судочинстві.
27. Види судових рішень у господарському судочинстві. Основні вимоги, яким повинно задовольняти судові рішення.
28. Перегляд судових рішень в порядку апеляційного і касаційного провадження у господарському судочинстві.
29. Процесуальні питання, пов'язані з виконанням судових рішень у господарських справах.
30. Особливості провадження господарських судів у справах про оскарження рішень третейських судів та про видачу наказів на примусове виконання рішень третейських судів.

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО. АДМІНІСТРАТИВНИЙ ПРОЦЕС

1. Предмет, метод та джерела адміністративного права.
2. Принципи адміністративного права.
3. Поняття, структура та види адміністративно-правових відносин.
4. Суб'єкти публічного адміністрування, їх ознаки та компетенція.
5. Система органів виконавчої влади як суб'єктів адміністративного права.
6. Приватна особа як суб'єкт адміністративного права. Основні суб'єктивні публічні права приватних осіб.
7. Поняття, ознаки та види адміністративних послуг.
8. Адміністративний акт: поняття та види.
9. Форма адміністративного акта та вимоги, яким він повинен задовольняти.
10. Поняття та види адміністративних договорів.
11. Адміністративно-правовий режим публічного майна.
12. Поняття та ознаки адміністративної процедури.
13. Форми та способи захисту прав, свобод та інтересів приватних осіб у сфері публічного адміністрування.
14. Поняття та види публічної служби. Правовий статус державного службовця.
15. Адміністративна відповідальність: поняття та принципи.
16. Адміністративне правопорушення: поняття, ознаки, юридичний склад.
17. Загальна характеристика заходів адміністративної відповідальності. Адміністративна відповідальність за порушення у сфері права інтелектуальної власності.
18. Особливості провадження у справах про адміністративні правопорушення.
19. Основні засади адміністративного судочинства. Особливості предметної юрисдикції адміністративних судів.
20. Види проваджень в адміністративному судочинстві.
21. Поняття та види доказів в адміністративному судочинстві. Належність, допустимість, достовірність і достатність доказів.
22. Витребування і забезпечення доказів в адміністративному судочинстві.
23. Позов в адміністративному судочинстві: поняття, основні елементи. Забезпечення позову.
24. Загальна характеристика розгляду справи по суті в адміністративному суді.
25. Особливості провадження у справах щодо оскарження нормативно-правових актів органів виконавчої влади та інших суб'єктів владних повноважень.
26. Особливості розгляду адміністративними судами термінових адміністративних справ.

27. Види судових рішень в адміністративному судочинстві. Основні вимоги, яким повинно задовольняти судове рішення.

28. Перегляд судових рішень в адміністративних справах у порядку апеляційного і касаційного провадження.

29. Перегляд судових рішень в адміністративних справах за нововиявленими або виключними обставинами.

30. Процесуальні питання, пов'язані з виконанням судових рішень в адміністративних справах.

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО. КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС

1. Принципи, функції та джерела кримінального права.
2. Кримінальна відповідальність: поняття, межі, підстави.
3. Кримінальне правопорушення, його види та стадії.
4. Ознаки та види суб'єктів кримінального правопорушення.
5. Співучасть у кримінальному правопорушенні. Види співучасників, підстави та межі їх відповідальності.
6. Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння.
7. Правові підстави та порядок звільнення від кримінальної відповідальності.
8. Покарання та його види за Кримінальним кодексом України.
9. Призначення покарання. Обставини, які пом'якшують та обтяжують покарання.
10. Обмежувальні та інші заходи кримінально-правового характеру.
11. Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб.
12. Особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх.
13. Злочини проти основ національної безпеки України.
14. Кримінальні правопорушення проти власності.
15. Характеристика кримінальних правопорушень у сфері права інтелектуальної власності.
16. Кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності.
17. Кримінальні правопорушення проти громадського порядку та моральності.
18. Завдання, система і стадії кримінального процесу.
19. Принципи кримінального провадження.
20. Суб'єкти кримінального провадження.
21. Докази у кримінальному провадженні. Належність і допустимість доказів.
22. Заходи забезпечення кримінального провадження і підстави їх застосування.
23. Запобіжні заходи у кримінальному провадженні.
24. Загальна характеристика досудового розслідування.
25. Оскарження рішень, дій чи бездіяльності під час досудового розслідування.

26. Судове провадження у кримінальних справах у першій інстанції.
27. Особливості кримінального провадження судом присяжних.
28. Види судових рішень у кримінальних справах. Основні вимоги, яким повинно задовольняти судове рішення.
29. Провадження з перегляду судових рішень у кримінальних справах.
30. Загальна характеристика цивільного позову у кримінальному провадженні.